

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Β΄

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Μια ποσότητα ιδανικού αερίου βρίσκεται αρχικά σε όγκο $V_1 = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$ και πίεση $P_1 = 4 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$. Τα μόρια του αερίου έχουν ενεργό ταχύτητα $u_{\text{rms}} = 2,5 \cdot 10^3 \text{ m/s}$.
- A. Από το αέριο αφαιρούμε το 25% των μορίων του υπό σταθερή θερμοκρασία χωρίς να μειωθεί ο όγκος του. Για την ποσότητα του αερίου που έχει απομείνει, να υπολογιστούν:
- Η πίεση P_2 .
  - Η ενεργός ταχύτητα των μορίων του.
- B. Η ποσότητα του αερίου που έχει απομείνει εκτελεί μια σοβαρή εκτόνωση κατά την οποία η ενεργός ταχύτητα των μορίων του τριπλασιάζεται. Στη συνέχεια το αέριο ψύχεται ισόχωρα μέχρι την αρχική θερμοκρασία του. Να υπολογιστούν:
- Το έργο της ισοβαρούς εκτόνωσης.
  - Η μεταβολή της ενεργού ταχύτητας των μορίων του αερίου κατά τη δεύτερη μεταβολή.

2. Μια ποσότητα $n = 6/R$ moles ιδανικού αερίου καταλαμβάνει όγκο $V_A = 10 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$ σε θερμοκρασία $\Theta_1 = 27^\circ \text{C}$. Το αέριο εκτονώνεται ισόθερμα μέχρι η πίεση του να γίνει ίση με το $1/32$ της αρχικής του πίεσης. Στη συνέχεια συμπιέζεται ισοβαρώς και με αδιαβατική συμπίεση επανέρχεται στην αρχική του κατάσταση.
- Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας. (Δίνονται : $c_v = 3R/2$ και $\ln 2 = 0,69$).

Μεταβολές	ΔT	ΔV	ΔP	W	ΔU	Q
Ισόθερμη						
Ισοβαρής						
Αδιαβατική						

3. Μια ποσότητα $n = 3/(2R)$ moles ιδανικού αερίου βρίσκεται σε κατάσταση ισορροπίας A με $P_A = 6 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$, $V_A = 1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$ και εκτελεί την εξής κυκλική μεταβολή:
- Ισοβαρή θέρμανση, μέχρι να τριπλασιαστεί ο όγκος του ($V_B = 3V_A$).
- Ισόχωρη ψύξη μέχρι η πίεσή του να γίνει $P_T = 2 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$.
- Ισοβαρή ψύξη μέχρι ο όγκος του να γίνει $V_\Delta = V_A$.
- Ισόχωρη θέρμανση μέχρι την αρχική του κατάσταση.
- A. α) Να γίνει διάγραμμα της κυκλικής μεταβολής σε άξονες P - V και σε V - T.
β) Να υπολογίσετε τη μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας ΔU_{AT} του αερίου κατά τη μεταβολή ABΓ.
γ) Να υπολογίσετε το έργο της κυκλικής μεταβολής.
- B. Αν με τον κύκλο αυτό εργάζεται μια θερμική μηχανή, να υπολογίσετε:
- Την απόδοση της θερμικής μηχανής.
  - Την απόδοση μιας μηχανής Carnot που θα λειτουργούσε μεταξύ της μέγιστης και της ελάχιστης θερμοκρασίας του κύκλου. (Δίνονται: $C_v = 3R/2$ και $\gamma = 5/3$)

4. 10 moles ιδανικού αερίου βρίσκονται σε πίεση $P = 2 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$, θερμοκρασία 127°C και εκτονώνονται μέχρι διπλασιασμού του όγκου τους:
- A) Ισοβαρώς. B) Ισόθερμα. Γ) Αδιαβατικά.
- Για κάθε μεταβολή να υπολογίσετε:
- Την τελική πίεση και θερμοκρασία.
  - Το ποσό θερμότητας που απορροφά το αέριο.
  - Τη μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας του αερίου.
- (Δίνονται: $c_p = 20,3 \text{ J/(mole}\cdot\text{K)}$, $\ln 2 = 0,69$, $\gamma = 1,7$ και $2^{1,7} = 3,25$).

5. Ορισμένη ποσότητα ιδανικού αερίου διαγράφει τις μεταβολές που φαίνονται στο διπλανό σχήμα. Κατά τη μεταβολή ABΓ το αέριο παράγει έργο 50 J και απορροφά θερμότητα 80 J. Το έργο κατά την κλειστή διαδρομή ABΓΔA = - 40 J.
- Να υπολογιστούν:
- Η μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας του αερίου κατά τη μεταβολή ΑΓ.
  - Η θερμότητα κατά τη μεταβολή ΓΔA.
  - Το έργο κατά τη μεταβολή ΑΓ.

6. Μια ιδανική θερμική μηχανή πραγματοποιεί έναν κύκλο Carnot. Η μηχανή απορροφά από τη θερμή δεξαμενή θερμότητα $Q_1 = 360 \text{ J}$ σε θερμότητα $T_1 = 600\text{K}$. Η μηχανή δίνει στην ψυχρή δεξαμενή το 75% της θερμότητας που παίρνει από τη θερμή δεξαμενή.
- A. Να σχεδιαστεί ο κύκλος σε άξονες P - V και να υπολογιστούν:
- Η θερμοκρασία της ψυχρής δεξαμενής.
  - Ο συντελεστής απόδοσης της μηχανής.
  - Το έργο που παράγει η μηχανή.
- B. Αν η θερμοκρασία της θερμής δεξαμενής αυξηθεί κατά 20% και της ψυχρής ελατωθεί κατά 20%, να υπολογιστεί ο νέος συντελεστής απόδοσης της μηχανής.
7. Μια μηχανή του Carnot, της οποίας η ψυχρή δεξαμενή είναι στους 250 K έχει απόδοση 40%. Αντίθετα σε ένα μηχανικό η αύξηση της απόδοσής της σε 50%.
- A) Κατά πόσους βαθμούς πρέπει να αυξηθεί η θερμοκρασία της θερμής δεξαμενής αν η θερμοκρασία της ψυχρής δεξαμενής παραμένει σταθερή;
- B) Κατά πόσους βαθμούς πρέπει να ελατωθεί η θερμοκρασία της ψυχρής δεξαμενής αν παραμείνει σταθερή η θερμοκρασία της θερμής δεξαμενής;
8. Ποσότητα ιδανικού αερίου $n = \frac{n}{R}$ mole βρίσκεται στην κατάσταση $A(P_0, V_0, T_0)$ και εκτελεί την κυκλική μεταβολή ΑΒΓΑ. Δίνεται ότι κατά τις μεταβολές:
- ΑΒ: το αέριο τριπλασιάζει τον όγκο του ώστε ο λόγος $\frac{P}{V}$ να διατηρείται σταθερός και απορροφά θερμότητα : $Q_{AB} = 16P_0V_0$.
- ΒΓ: ισόχωρη μεταβολή, επιστρέφει στην αρχική του πίεση P_0 .
- ΓΑ: ισοβαρής συμπίεση, επιστρέφει στην αρχική του κατάσταση Α.
Να βρείτε:
- Τον αδιαβατικό συντελεστή γ του αερίου.
  - Το συντελεστή απόδοσης ϵ μιας θερμικής μηχανής που λειτουργεί με τον παραπάνω κύκλο.
  - Το λόγο των ποσών θερμότητας Q_{BG} / Q_{GA}
(Δίνεται R , η παγκόσμια σταθερά των ιδανικών αερίων).
9. Στις κορυφές Α,Β ενός τετραγώνου ΑΒΓΔ πλευράς $a=30\text{cm}$ είναι τοποθετημένα τα σημειακά φορτία $Q_A=2\mu\text{C}$ και $Q_B=2\sqrt{2}\mu\text{C}$ με μάζες $m_A=0,1\text{mg}$ και $m_B = 0,2\text{mg}$ αντίστοιχα.
- A. Να υπολογιστούν:
- Το φορτίο που πρέπει να τοποθετηθεί στην κορυφή Γ, ώστε το δυναμικό στην κορυφή Δ να είναι ίσο με μηδέν.
  - Η δυναμική ενέργεια του συστήματος των τριών φορτίων.
- B. Αφαιρούμε το φορτίο Q_G και αφήνουμε τα φορτία Q_A και Q_B να κινηθούν ελεύθερα. Να υπολογιστούν:
- Η ταχύτητα του φορτίου Q_A όταν η μεταξύ τους απόσταση είναι $r = 2a$.
  - Η δυναμική ενέργεια του συστήματος όταν το μέτρο της ταχύτητας του Q_A είναι $u_A = 60\text{m/s}$.
  - Οι ταχύτητες των φορτίων όταν πάψουν να αλληλεπιδρούν.
Τα βάρη των σημειακών φορτίων θεωρούνται αμελητέα.
(Δίνονται $k\eta\lambda=9 \cdot 10^9 \text{ Nm}^2/\text{C}^2$, $\sqrt{2} = 1,4$, $^4\sqrt{8} = 1,7$)
10. Δύο αντίθετα ηλεκτρισμένα σωματίδια Α, Β εισέρχονται ταυτόχρονα με την ίδια ταχύτητα u_0 από το ίδιο σημείο, σε ομογενές μαγνητικό πεδίο έντασης $B= 5 \cdot 10^{-2} \text{ T}$, κάθετα στις δυναμικές γραμμές του. Το μαγνητικό πεδίο εκτείνεται σε περιοχή πλάτους $d = 30\text{cm}$. Αν το μέτρο της ταχύτητας κάθε σωματιδίου είναι:
- A. $u_0 = 1 \cdot 10^4 \text{ m/s}$.   B. $u_0' = 4 \cdot 10^4 \text{ m/s}$.
- Να υπολογιστούν:
- Το μέτρο της δύναμης Lorentz που ασκείται σε κάθε σωματίδιο.
  - Η περίοδος της κυκλικής τροχιάς κάθε σωματιδίου.
  - Η ακτίνα της κυκλικής τροχιάς κάθε σωματιδίου.
  - Η απόσταση των σημείων εξόδου των δύο σωματιδίων, από το μαγνητικό πεδίο.
  - Η διαφορά χρόνου που τα σωματίδια εξέρχονται από το πεδίο.
(Δίνονται: $m_A = 1 \cdot 10^{-12} \text{ Kg}$, $m_B = 2 \cdot 10^{-12} \text{ Kg}$, $q_A = +2\mu\text{C}$, $q_B = -2\mu\text{C}$, $7=2,6$, $55=7,4$).

11. Δύο παράλληλοι και οριζόντιοι αγωγοί Αχ και Γψ έχουν αμελητέα αντίσταση και τα άκρα τους Α και Γ συνδέονται μέσω αντίστασης $R_1 = 2\Omega$. Κάθετα προς τους αγωγούς Αχ και Γψ γλιστράει, με την επίδραση δύναμης μέτρου $F = 10\text{N}$, αγωγός ΚΛ που έχει μήκος $\ell = 1\text{m}$, μάζα $m = 2\text{kg}$ και αντίσταση $R_2 = 3\Omega$, έτσι ώστε τα άκρα του Κ, Λ να εφάπτονται συνεχώς στους αγωγούς Αχ και Γψ αντίστοιχα. Το σύστημα των αγωγών βρίσκεται σε κατακόρυφο ομογενές μαγνητικό πεδίο έντασης $B = 1\text{T}$.
- Α. Να περιγράψετε την κίνηση που θα εκτελέσει ο αγωγός ΚΛ.
 Β. Να αναφέρετε ποιοτικά τις ενεργειακές μεταβολές που συμβαίνουν στις διάφορες φάσεις της κίνησης.
 Γ. Όταν η ταχύτητα της ράβδου ΚΛ έχει μέτρο $u = 10\text{ m/s}$, να υπολογίσετε :
 α) Την ένταση του ρεύματος που διαρρέει το κύκλωμα.
 β) Το μέτρο της επιτάχυνσης του αγωγού ΚΛ.
 γ) Την τάση $V_{\text{ΚΛ}}$ στα άκρα του αγωγού ΚΛ.
 Δ. Όταν η ράβδος αποκτήσει οριακή ταχύτητα, να υπολογίσετε :
 α) Την οριακή ταχύτητα $u_{\text{ορ}}$.
 β) Την τάση $V_{\text{ΚΛ}}$ στα άκρα του αγωγού ΚΛ.
 γ) Την ισχύ που μετατρέπεται σε θερμότητα στην αντίσταση R_1 .
 δ) Τον ρυθμό με τον οποίο παρέχει ενέργεια η εξωτερική δύναμη F .
 Τριβές δεν υπάρχουν. (Δίνεται $g = 10\text{ m/s}^2$).
12. Σε ένα σημείο Α βρίσκεται ακίνητο φορτίο $Q = +10\mu\text{C}$. Από σημείο Β που απέχει $r_1 = 0,2\text{m}$ από το Α εκτοξεύεται φορτισμένο σωματίδιο μάζας $m = 1\text{gr}$ και φορτίου $q = -1\mu\text{C}$.
- Α) Αν το σωματίδιο εκτοξευτεί με ταχύτητα $u_0 = 20\text{ m/sec}$ να υπολογίσετε την απόσταση στην οποία θα μηδενιστεί η ταχύτητα.
 Β) Να βρεθεί ο λόγος της ταχύτητας u_0 προς την ταχύτητα u_0 με την οποία πρέπει να εκτοξευθεί το σωματίδιο ώστε να μην έλκεται πλέον από το φορτίο Q .
 (Δίνεται η ηλεκτρική σταθερά $k_0 = 9 \cdot 10^9\text{ Nm}^2/\text{C}^2$).
13. Ένας αντιστάτης καταναλώνει ισχύ 1000W όταν συνδέεται με συνεχή τάση 200V . Η ίδια συσκευή τροφοδοτείται με εναλλασσόμενο ρεύμα, το οποίο παριστάνει γραφικά στο διπλανό διάγραμμα.
- Α. Να γράψετε τις εξισώσεις της έντασης του ρεύματος και της τάσης στα άκρα του αντιστάτη, σε συνάρτηση με τον χρόνο.
 Β. Να υπολογίσετε:
 α) Την ενεργό ένταση και την ενεργό τάση.
 β) Την θερμότητα που αναπτύσσεται στον αντιστάτη σε χρόνο 1 min .
 Γ. Τις χρονικές στιγμές $t_1 = 2,5\text{ ms}$ και $t_2 = 12,5\text{ ms}$ να υπολογίσετε:
 α) Τη φάση της τάσης και της έντασης του ρεύματος.
 β) Την τιμή της έντασης και της τάσης.
 γ) Τη στιγμιαία ισχύ που καταναλώνει ο αντιστάτης. Δίνεται : $\eta\mu \frac{\pi}{4} = \frac{\sqrt{2}}{2}$
14. Ένα πηνίο P_1 έχει μήκος $\ell_1 = 0,2\text{ m}$, $N_1 = 5000$ σπείρες εμβαδού $A_1 = 2 \cdot 10^{-4}\text{m}^2$ η κάθεμία. Ένα δεύτερο μικρότερο πηνίο P_2 μήκους $\ell_2 = 0,1\text{ m}$ έχει $N_2 = 100$ σπείρες εμβαδού $A_2 = 1 \cdot 10^{-4}\text{ m}^2$ η κάθεμία. Το πηνίο P_2 τοποθετείται στο εσωτερικό του πηνίου P_1 έτσι ώστε, οι άξονες των δύο πηνίων να συμπίπτουν. Τα άκρα του πηνίου P_2 συνδέονται μέσω αντίστασης έτσι ώστε να σχηματίζεται κλειστό κύκλωμα συνολικής αντίστασης $R = 10\Omega$. Το πηνίο P_1 διαρρέεται από ρεύμα έντασης $i = 2\text{ A}$, το οποίο σε χρόνο $\Delta t = 2 \cdot 10^{-2}\text{s}$ μηδενίζεται. Να υπολογιστούν :
- α) Ο συντελεστής αυτεπαγωγής κάθε πηνίου.
 β) Ο συντελεστής αμοιβαίας επαγωγής του συστήματος των δύο πηνίων.
 γ) Η ΗΕΔ που αναπτύσσεται από αυτεπαγωγή στο πηνίο P_1 .
 δ) Η ΗΕΔ που αναπτύσσεται από αμοιβαία επαγωγή στο πηνίο P_2 .
 ε) Η ένταση του ρεύματος που διαρρέει το πηνίο P_2 .
 στ) Η ενέργεια μαγνητικού πεδίου που αποθηκεύεται στο πηνίο P_2 .
 (Δίνεται $k_\mu = 10^{-7}\text{ N/A}^2$).